

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

L'Hemovigilància i la donació de sang i components sanguinis

David Gómez Vives

Vocal de la Comissió d'Hemovigilància de Catalunya

S/ Sistema de
Salut de Catalunya

INICIS

ANY 2004

International Society Blood Transfusion

European Haemovigilance Network

DOCO

Determinar definicions d'HV a la Donació
Obtenir dades homogènies
Incrementar la seguretat dels donants de sang

INICIS

ANY 2005

S'inicia a Catalunya la HV en la Donació sanguínia

S'agrupen les reaccions adverses:

- Complicacions que cursen amb símptomes locals

- Complicacions que cursen amb símptomes generals

- Complicacions relacionades amb les afèresis

- Altres possibles complicacions

Es cataloguen els efectes adversos:

- Segons el moment en que apareixen (Immediates i retardades)

- Grau de gravetat (Greus, moderades i lleus)

- Grau d'imputabilitat (Possible, probable i segura)

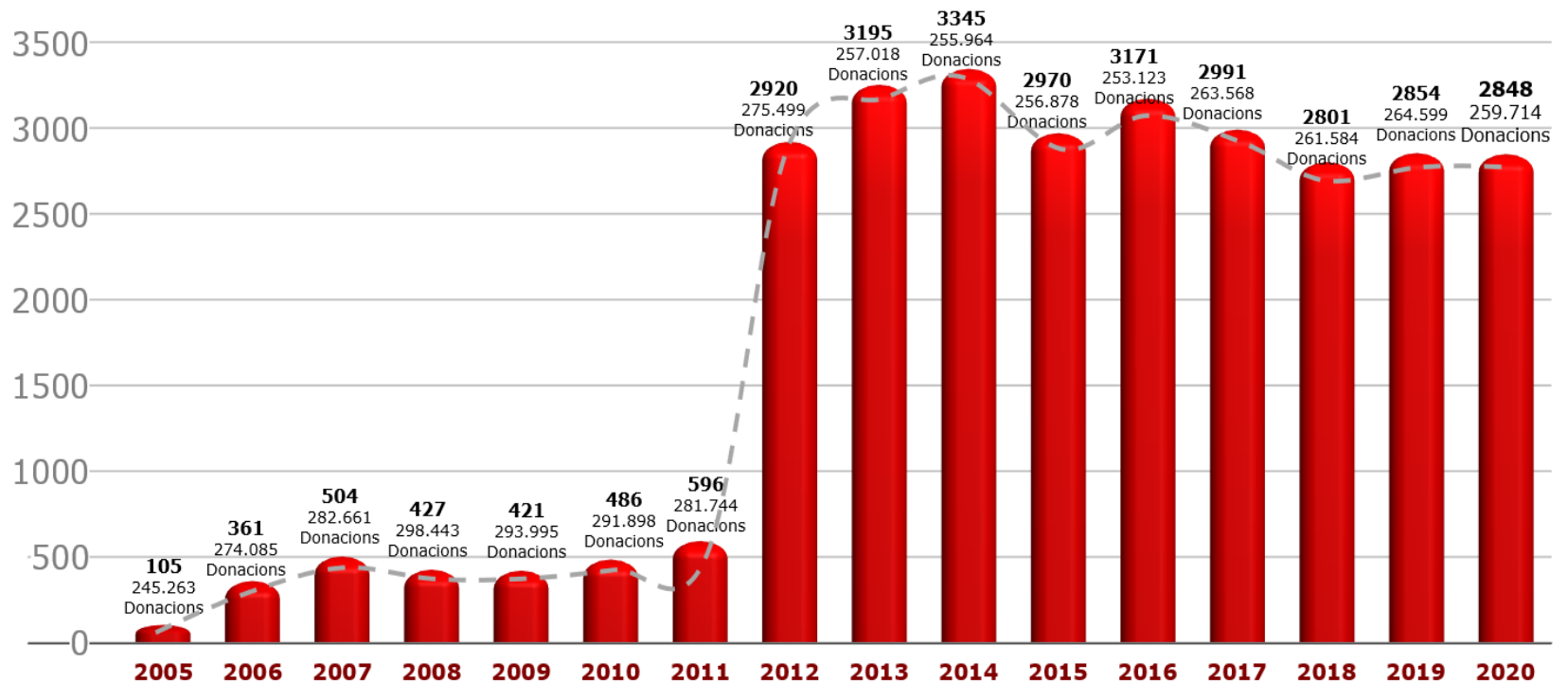
INICIS

Banc de Sang i Teixits

- Redactar un procediment específic per identificar i registrar els efectes adversos de la donació de sang i els seus components
- Crear un formulari de notificació
- Revisar la tècnica de detecció i tractament de les reaccions adverses secundàries a la donació de sang i els components sanguinis.
- Habilitar mesures per a conèixer els efectes adversos retardats
- Reportar les reaccions adverses moderades i greus
- Formació al personal sanitari

EVOLUCIÓ REACCIONS ADVERSES 2005 - 2020

MESURES IMPLEMENTADES 2005 - 2011

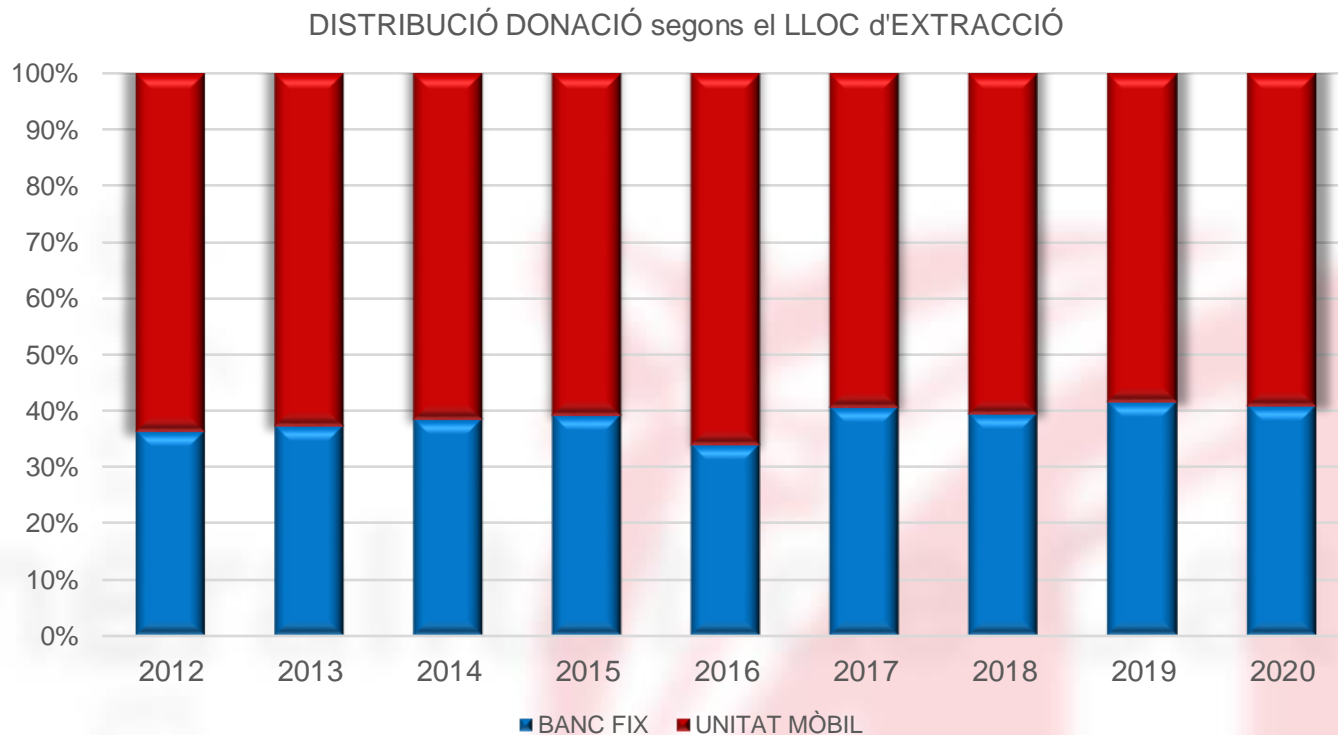
ANY 2007

En algunes unitats del BST s'inicia el seguiment telefònic personalitzat als donants que havien patit algun tipus de reacció adversa important durant la donació o el refrigeri (IMMEDIATES) o dintre de les 24 - 48 hores següents (RETARDADES).

ANY 2009

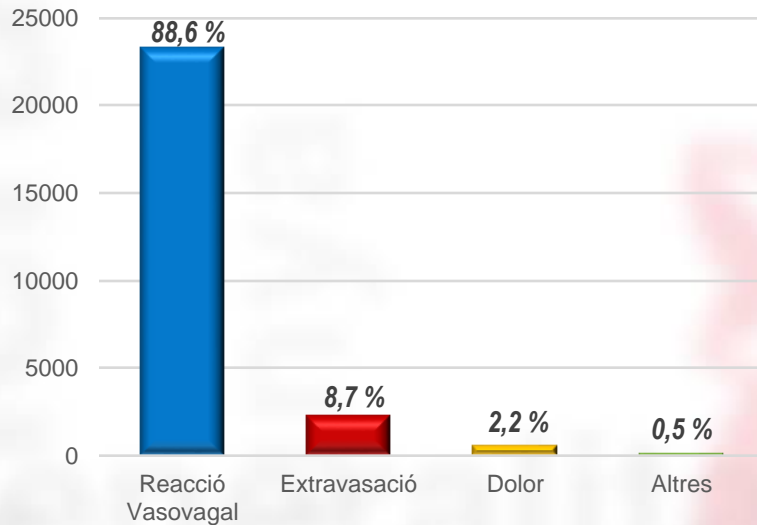
S'inicia un programa de trucades telefòniques personalitzades als donants de primera vegada, utilitzant un argumentari definit, amb la finalitat de copsar el grau de satisfacció per l'atenció rebuda i tractar de fidelitzar els nous donants.

DONACIONS 2012 - 2020

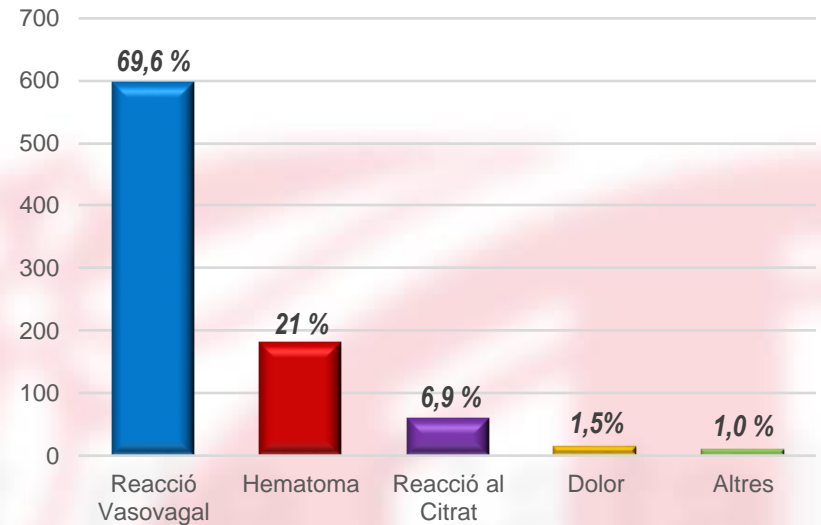

REACCIONS ADVERSES 2012 - 2020

SANG TOTAL N = 26237 TAXA = 11,7 ‰

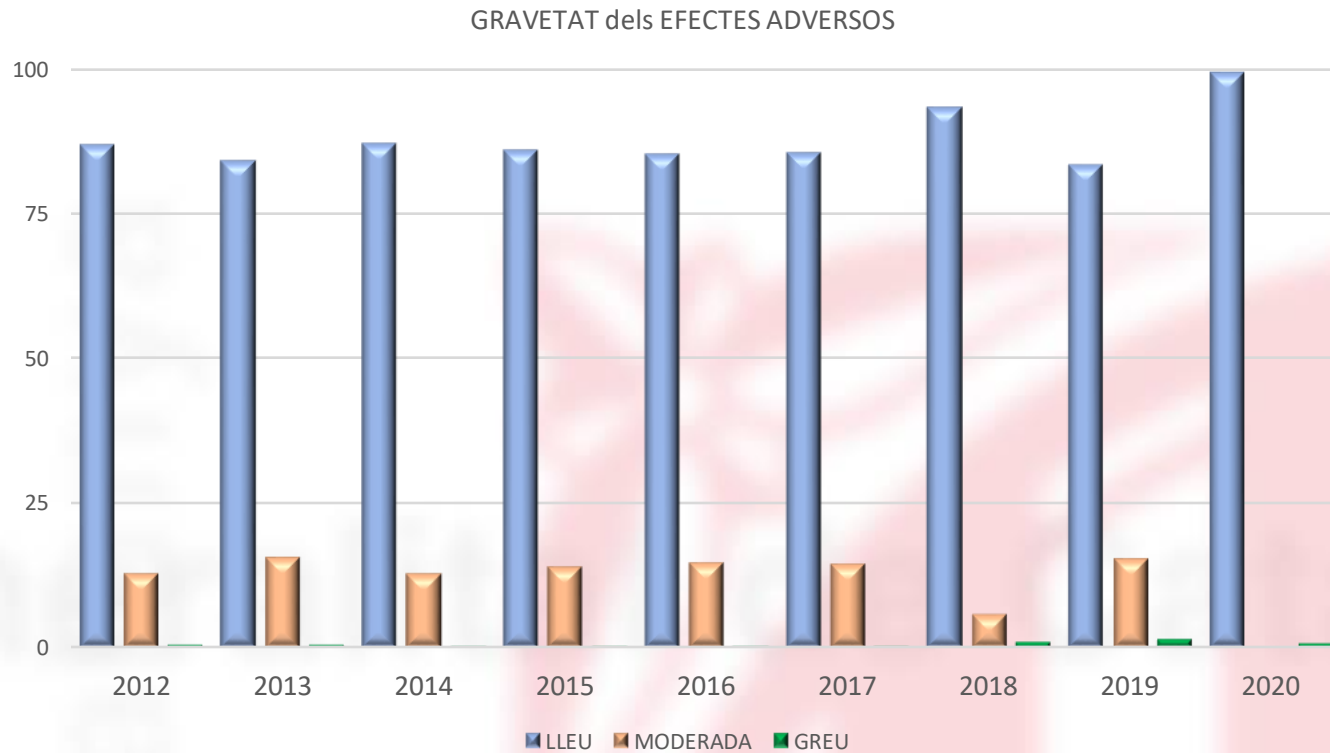

AFÈRESI N = 858 TAXA = 7,9 ‰

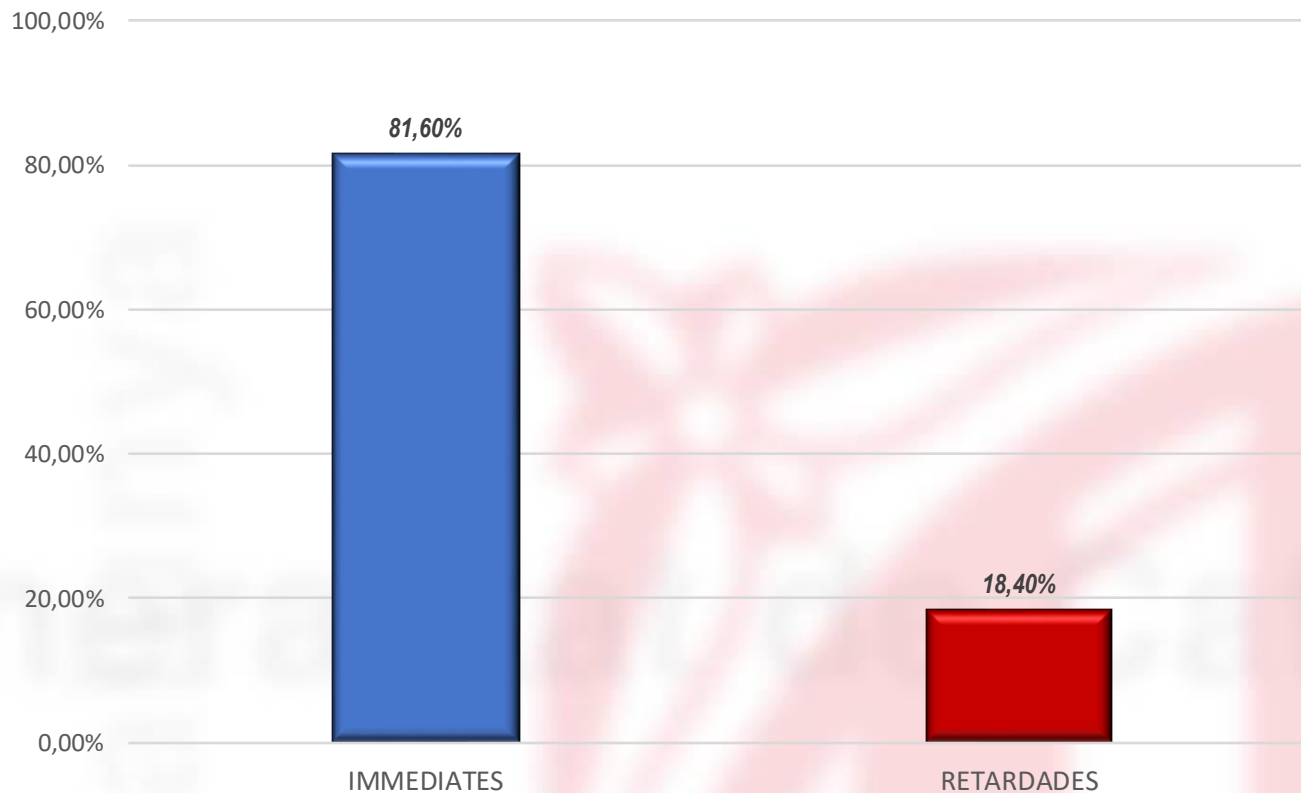

REACCIONS ADVERSES 2012 - 2020

REACCIONS VASOVAGALS 2012 - 2020

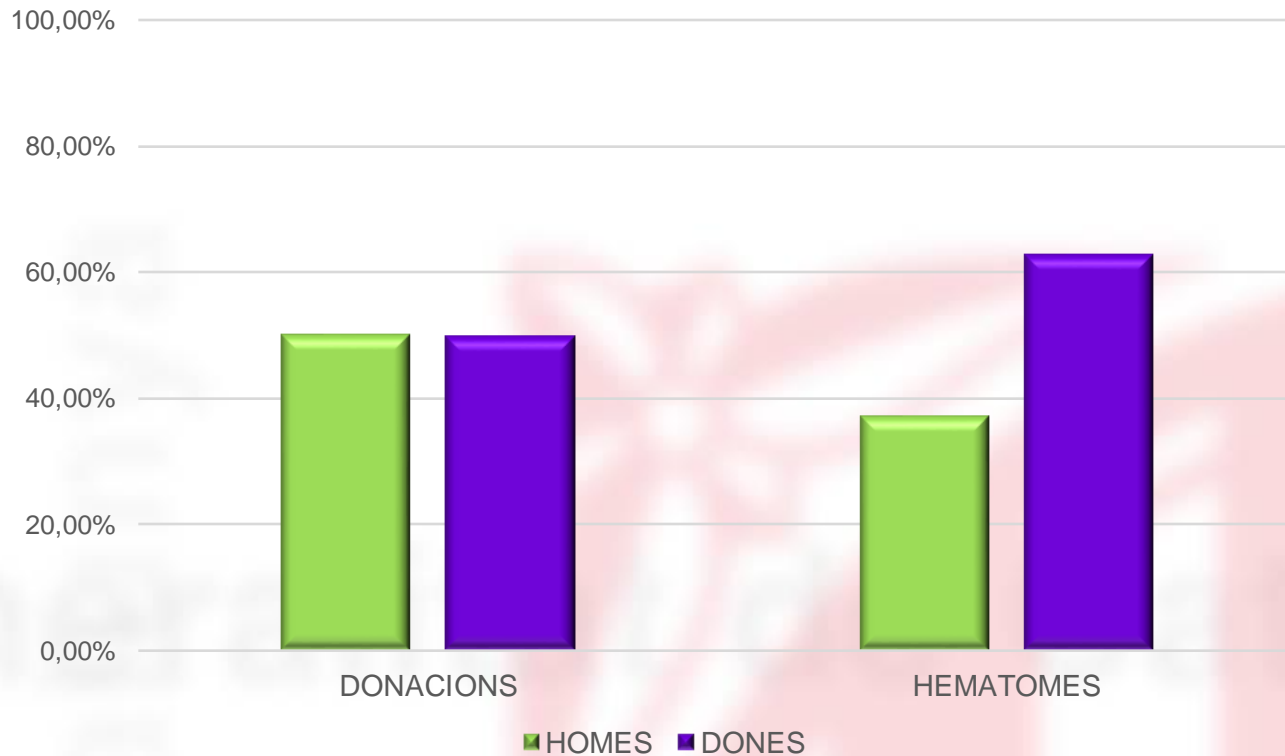

REACCIONS VASOVAGALS GREUS 2012 - 2020

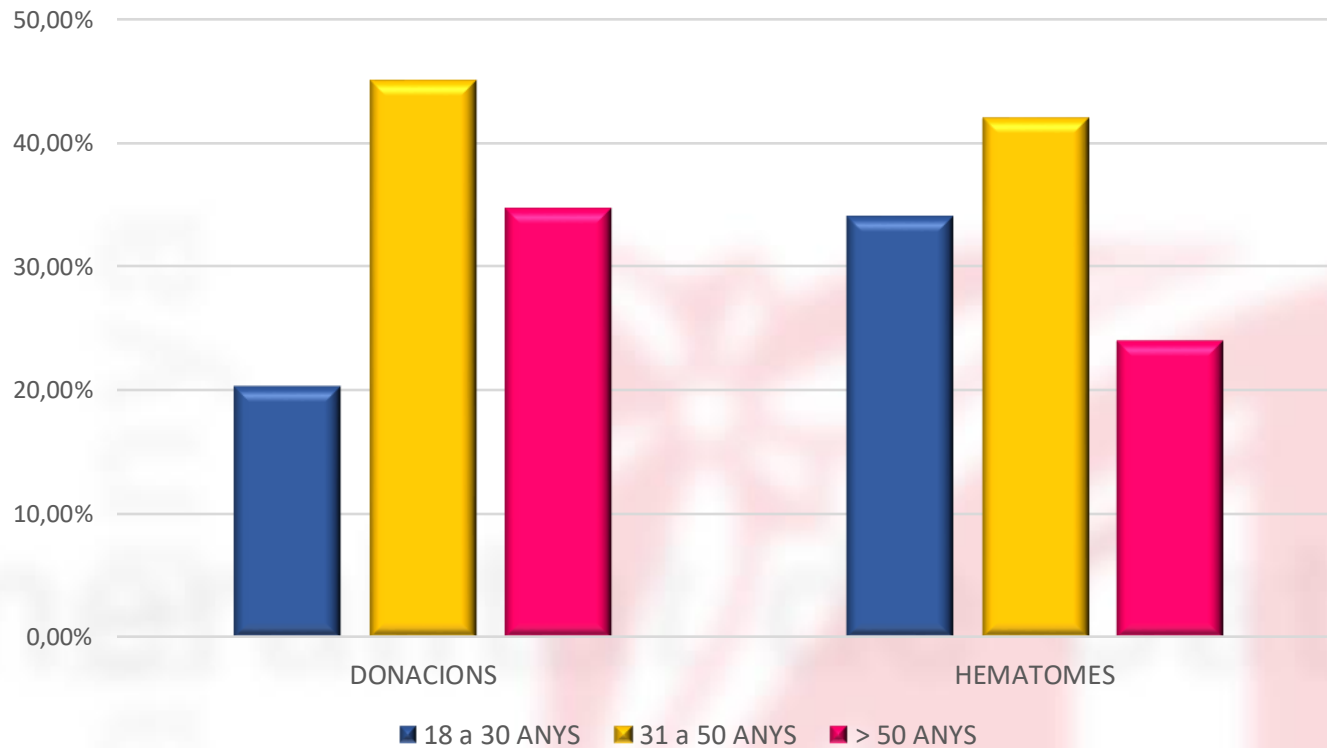
HEMATOMES 2015 - 2020

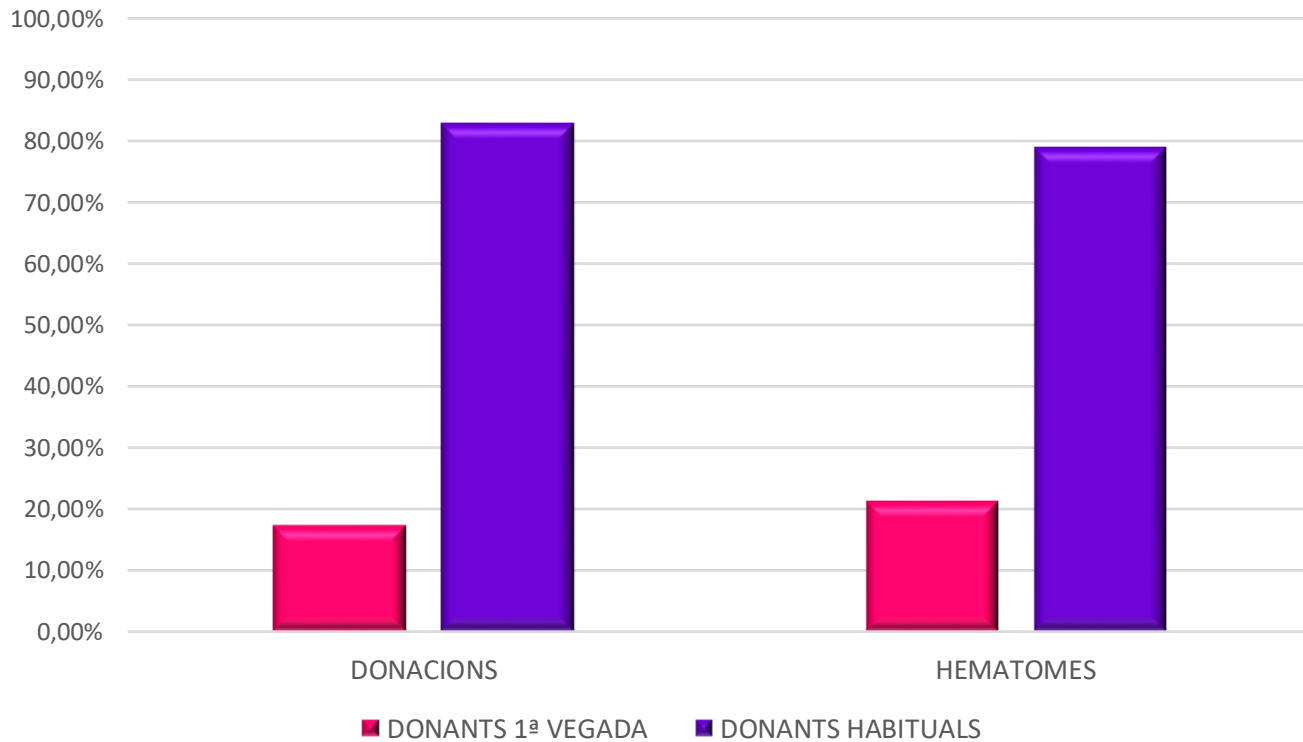

HEMATOMES 2015 - 2020

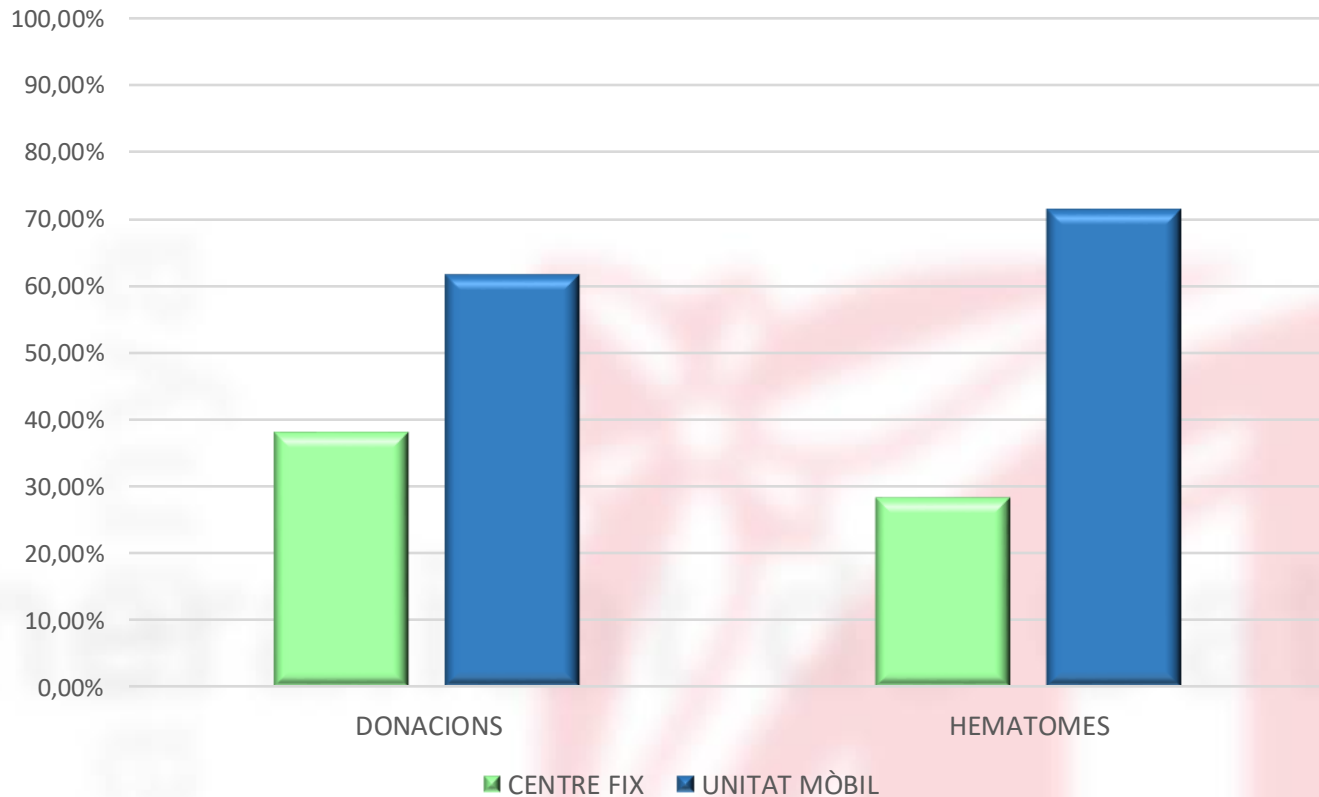

HEMATOMES 2015 - 2020

HEMATOMES 2015 - 2020

MESURES IMPLEMENTADES 2012 - 2020

ANY 2012

Es fusionen el programa de fidelització dels donants amb un seguiment sistemàtic dels donants de primera vegada per detectar possibles reaccions adverses retardades.

ANY 2014

Aquest contacte s'ha fet extensiu a tots els donants (via correu electrònic). En cas que el donant reporti una reacció adversa retardada es realitza un contacte telefònic. Degut a l'alt percentatge de reaccions retardades es dissenyen diferents mesures.

MESURES IMPLEMENTADES 2012 - 2020

GRUPS de TREBALL

Reaccions locals

Nou sistema d'apòsit
Bona compressió
Recomanacions al donant

Reaccions generals

Verificar hidratació i dejú
Definir perfil donants susceptibles RVV
Atenció personalitzada i informació
↑ Incidència ↓ Gravatat
Recomanació exercicis de contracció muscular

MESURES IMPLEMENTADES 2012 - 2020

ANY 2015

Totes aquestes mesures i recomanacions es recullen en 2 documents:

Recomanacions per a la disminució d'hematomes en donants de sang total i components sanguinis

Recomanacions per a la prevenció de pèrdues de coneixement dels donants de sang total

Realització d'accions formatives a tot el personal implicat

Incorporació al revers del full d'autoexclusió

MESURES IMPLEMENTADES 2012 - 2020

ANY 2016 - 2017

Nova versió del procediment d'hemovigilància a la donació basat en la nova versió del “*Standard for Surveillance of Complications Related to Blood Donation*” (2014)

- Es deixa de parlar de donant ocasional
- S'introdueix la categoria cel·lulitis
- Es descriuen lesions greus de vasos sanguinis
- Les RVV es classifiquen segons el temps i el tipus de reacció
- S'obre un nou camp d'al·lèrgies
- Es perd el grau de gravetat moderat

Reestructuració del formulari de notificació d'hemovigilància.

MESURES FUTURES

Eina per a la avaluació/classificació/gradació de la gravetat dels efectes adversos en la donació de sang

- Creada per aconseguir una assignació de la gravetat més objectiva
- S'estableixen 5 graus:
  - Lleu* *Potencialment mortal*
  - Moderat* *Mort*
  - Greu*
- Es selecciona el grau de gravetat més alt aplicable
- No tots els graus són aplicables a tots els EAD

Categoria	Grau 1	Grau 2	Grau 3
A.1 Sagnat fora de vas • Hematoma • Punció arterial • Sagnat tardà	• No AME • Localitzat al lloc de punció	• AME (SEM, urgències) sense hospitalització • Afectació AVD > 2 setmanes, o • Generalitzat més enllà del lloc de punció, o	• Hospitalització, o • Afectació AVD > 2 setmanes, o • Seqüela greu, o • Intervenció quirúrgica
A.2 Dolor al braç • Lesió / irritació del nenú • Altres tipus de dolor al braç	• No AME • Durada ≤ 2 setmanes	• AME sense hospitalització, o • Durada > 2 setmanes	• Duració > 6 mesos, o • Afectació AVD > 2 setmanes
A.3 Infecció/inflamació localitzada de la vena o del teixit tou • Tromboflebitis superficial • Cel·lulitis	• No AME	• AME sense hospitalització, o • Duració ≤ 2 setmanes, o • Resolt amb antibiòtics orals	• Hospitalització, o • Afectació AVD > 2 setmanes, o • Resolt amb tractament endovenós
A.4 Altres lesions importants dels vasos sanguinis • Trombosi venosa profunda • Fistula arterio-venosa • Síndrome compartimental • Pseudoaneurisme de l'arteria braquial			• Diagnòstic confirmat mèdicament, o • Tractament anticoagulant, i/o • Intervenció quirúrgica
B. Reaccions vasovagals • Sense pèrdua de consciència • Amb pèrdua de consciència	• No AME	• AME sense hospitalització, o • Afectació AVD ≤ 2 setmanes, o • Sutura de laceració(ns), o • Rehidratació per via endovenosa	• Hospitalització, o • Afectació AVD > 2 setmanes, o • Fractures, commoció cerebral confirmada mèdicament, lesió dental que requereix procediment dental (exemple corona, implant dental, pont, extracció de dents, pròtesis dentals)
C. Relacionat amb l'afèresi • Toxicitat al citrat • Hemòlisi • Embòlia aèria • Infiltració	• No AME • Toxicitat per citrat (inclos l'espasme carpopedal) resolt amb o sense calci oral	• AME sense hospitalització • Afectació AVD ≤ 2 setmanes, o • Toxicitat per citrat que requereix calci per via intravenosa	• Hospitalització, o • Afectació AVD > 2 setmanes, o • Ritme cardíac anormal mèdicament diagnosticat
D. Reacció al làrgica • Local • Generalitzada (anafilàctica)	• No AME • Resolt amb tractament tòpic esteroide, antihistamínic	• AME sense hospitalització, o • Reacció generalitzada inclos broncospasme, laringospasme resolt amb broncodilatadors inhalats i/o orals i/o autoinjectable (EpiPen)	• Hospitalització, o • Reacció generalitzada inclos broncospasme, laringospasme resolt o anafilaxi, que requereix tractament amb esteroides intravenosos i/o epinefrina, però NO intubació orotraqueal ni traqueostomia
E. Una altra complicació greu • Síntomes cardíacs aguts • Infart de miocardi • Aturada cardíaca • Atac isquèmic Transitori (AIT) • Accident cerebrovascular (ictus)			• Confirmació mèdica del diagnòstic
F. Altres	• No AME • No lesions	• AME sense hospitalització, o • Durada > 2 setmanes a ≤ 6 mesos, o • Afectació AVD ≤ 2 setmanes	• Hospitalització, o • Durada > 6 mesos, o • Afectació AVD > 2 setmanes, o • Intervenció quirúrgica

CONCLUSIONS

- La implementació de l'HV ens ha permès conèixer la freqüència i el grau de gravetat de les reaccions adverses a la donació
- L'anàlisi acurada de les notificacions reportades ens ha permès implementar mesures correctores i preventives.
- Les reaccions vasovagals i els hematomes han rebut, per la seva major freqüència, una especial atenció en el disseny de diferents mesures i protocols de prevenció.

CONCLUSIONS

- L'atenció rebuda pels donants ha evolucionat amb els anys a una atenció cada cop més personalitzada, durant l'extracció però també en els dies posteriors.
- Les dades recollides al llarg d'aquests anys reforcen la idea que la donació de sang és un procediment segur, atès que les complicacions greus són excepcionals.
- La generositat dels donants mereix tot el nostre agraïment i atenció, i l'hemovigilància, el registre i anàlisi de les complicacions potencials de la donació, i el disseny de les mesures preventives pertinents també volen contribuir a fer palès el nostre reconeixement.

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

seguretatdelspacients.gencat.cat
canalsalut.gencat.cat

S/ Sistema de
Salut de Catalunya